

Številka: U-I-328/04-22

Datum: 29. 5. 2008

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem na pobudo Franca Mamiloviča, Nova Gorica, ki ga zastopa Franci Matoz, odvetnik v Divači, na seji 29. maja 2008

o d l o č i l o :

1. Člen 137 Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 63/94, 70/94 - popr., 72/98, 6/99, 66/2000, 111/01, 56/03, 116/03 – ur. p. b., 43/04, 96/04 – ur. p. b., 101/05, 8/06 – ur. p. b., 14/07 in 32/07 – ur. p. b.) je v neskladju z Ustavo, ker ne določa predloga upravičenega tožilca za odreditev ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja in ker obdolžencu ne omogoča, da se o odreditvi tega ukrepa izjavi.

2. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Do odprave ugotovljenega neskladja se ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja v kazenskem postopku odredi ob upoštevanju pogojev in na način, ki izhajajo iz 17. točke obrazložitve te odločbe.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pobudnik izpodbija 137. člen Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju – ZKP) v delu, ki ureja odreditev in odpravo ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja v času trajanja kazenskega postopka. Zatrjuje neskladje ZKP s 14., z 22. in z 29. členom Ustave. Navaja, da 137. člen ZKP ne določa razlogov, pogojev, namena in cilja ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, možnosti, da bi se obdolženec izjavil in navajal dokaze v svojo korist (kontradiktornost), ter omejitev trajanja in prenehanje ukrepa. Takšen postopek odreditve ukrepa naj bi nujno pripeljal do arbitrarnosti odločitve o odreditvi ukrepa. ZKP bi moral po mnenju pobudnika določno urediti vsebinske pogoje in procese odločanja za odreditev, trajanje in prenehanje ukrepa. Poseg države v posameznikove človekove pravice, še preden je bilo protipravno ravnanje ugotovljeno z obsodilno sodbo, naj bi bil izjema, ki je dopustna le, če so za takšno ravnanje določeni ustavni in zakonski pogoji. Odvzem vozniškega dovoljenja, ne da bi bilo določeno, na katero kategorijo motornih vozil se nanaša, je po mnenju pobudnika že sam po sebi neustaven. Pobudnik tudi navaja, da ZKP ne določa, da bi ukrep predlagal državni tožilec, zato gre v bistvu za odreditev ukrepa po uradni dolžnosti.

2. Ministrstvo za pravosodje meni, da je pobuda neutemeljena, in predlaga, naj jo Ustavno sodišče zavrne. Navaja, da je povsem očiten namen ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, ki je v tem, da se iz javnega prometa takoj izloči voznik, za katerega se predvideva, da bo še naprej ogrožal javni promet, pri čemer se upoštevajo njegova osebnost, prejšnje življenje in način storitve kaznivega dejanja. V zvezi z zatrjevanim

neskladjem s 14. členom Ustave Ministrstvo navaja, da sodišče za vse domnevne storilce kaznivih dejanj zoper varnost javnega prometa uporabi pri presoji stopnje nevarnosti domnevnega storilca enake kriterije, zato ne gre za kršitev načel enakosti pred zakonom in enakega varstva pravic. V zvezi z odvzemom vozniškega dovoljenja Ministrstvo meni, da gre za odvzem vozniškega dovoljenja kot listine in da ni protiustavno, če v zakonu ni izrecno navedeno, za katero kategorijo vozil se dovoljenje odvzame, ker se za posamezno kategorijo vozil ne more vzeti. Ministrstvo zavrača tudi neskladje izpodbijanih določb z 29. členom Ustave, saj naj bi bila obdolžencu zagotovljena vsa pravna jamstva v postopku odvzema vozniškega dovoljenja. Prav tako Ministrstvo zavrača pobudnikove očitke, da gre pri namenu začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, ki naj bi bil enak kot pri ukrepu, ki se izreče ob koncu kazenskega postopka, za nedovoljeno analogijo v kazenskem pravu. V zvezi z ukrepom začasnega odvzema vozniškega dovoljenja Ministrstvo pojasnjuje, da sodišče izreče ta ukrep tedaj, ko meni, da je stopnja nevarnosti obdolženca tako velika, da bi lahko zaradi nje storil novo (tovrstno) dejanje.

3. Državni zbor kot nasprotni udeleženec v postopku se glede navedb v pobudi sklicuje na mnenje Vlade, ki je enako mnenju, ki ga je Ustavnemu sodišču predložilo Ministrstvo za pravosodje. Dodaja še, da opredeljevanje namena posamezne norme ni vsebina sestavin pravne norme, temveč cilj oziroma smisel, ki ga zakonodajalec z določeno pravno normo zasleduje. Po mnenju Državnega zbora je v konkretnem primeru *ratio legis* izpodbijanih določb povsem očiten in jasen in izhaja iz same norme: takojšnja izločitev obdolženca, zoper katerega teče postopek zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa, iz javnega prometa. Po mnenju Državnega zbora gre sicer za nujen začasni ukrep, ki sicer res pomeni omejitev človekovih pravic obdolženca, vendar pa naj bi omejitev imela skladno s tretjim odstavkom 15. člena Ustave podlago v varstvu pravic drugih udeležencev v javnem prometu. Prav tako naj bi izpodbijane določbe obdolžencu omogočale pravno varstvo s pritožbo zoper prvostopenjski sklep in s tem tudi opravo kontradiktornega postopka o razlogih za odvzem vozniškega dovoljenja. Kontradiktorni postopek že pred odvzemom vozniškega dovoljenja bi v veliki meri izničil temeljni namen ukrepa, tj. takojšen odvzem in preprečitev ogrožanja varnosti javnega prometa. Pobudnikove navedbe o tem, da izpodbijane določbe ne vsebujejo razlogov oziroma pogojev ter namena in cilja, naj bi bile neutemeljene; izpodbijane določbe naj ne bi omogočale nedovoljene arbitrarnosti odločitev in naj tudi ne bi bile v neskladju z ustavnimi načeli enakosti, določnosti in pravne varnosti. Po mnenju Državnega zbora so pravica do enakega varstva in pravna jamstva v kazenskem postopku obdolžencu zagotovljeni v fazi pritožbe zoper sklep o ukrepu. Z izpodbijanimi določbami naj bi bilo v celoti spoštovano načelo sorazmernosti, saj naj bi zakonodajalec v ustavne pravice posegel v najmanjši možni meri, ki še zagotavlja dosego zelenega cilja, ki je v preprečevanju ponovitvene nevarnosti in s tem varstva drugih udeležencev v prometu, tega cilja pa naj ne bi bilo mogoče doseči na noben drug način. Državni zbor meni, da je pobuda neutemeljena, izpodbijane določbe pa naj ne bi bile v neskladju z Ustavo.

B. – I.

4. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje, določene v četrtem odstavku 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – ur. p. b. – v nadaljevanju ZUstS), nadaljevalo z odločanjem o stvari sami.

5. Člen 137 ZKP se glasi:

"(1) Če teče postopek zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa, sme preiskovalni sodnik ali senat obdolžencu vzeti vozniško dovoljenje za čas, dokler traja postopek. Pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme pristojni organ, ki opravlja ogled, vzeti vozniško dovoljenje tistemu, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil to kaznivo dejanje, in ga obdržati največ tri dni.

(2) Vozniško dovoljenje se sme obdolžencu vrniti še pred koncem kazenskega postopka, če se da opravičeno sklepati, da ni več razlogov za odvzem.

(3) Zoper sklep, izdan po prejšnjih odstavkih, je dovoljena pritožba, ki ne zadrži njegove izvršitve.

(4) Čas, za katerega je bilo vzeto vozniško dovoljenje, se obdolžencu, ki je na prostosti, všteje v izrečeno kazen prepovedi vožnje motornega vozila oziroma izrečeni varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja."

Presoja pogojev za odreditev in časa trajanja ukrepa

6. Pobudnik zatrjuje, da izpodbijana ureditev ne ureja določno pogojev za odreditev ukrepa, zaradi česar naj bi omogočala arbitrarnost odločanja. Eno od načel pravne države (2. člen Ustave) zahteva, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče ugotoviti vsebino in namen norme. Zlasti to velja za predpise, ki vsebujejo pravne norme, ki določajo pravice in dolžnosti ali posegajo v pravice pravnih subjektov. To je na eni strani potrebno zaradi varstva naslovnikov predpisa, po drugi strani pa jasen in določen predpis onemogoča arbitrarno odločanje državnih organov (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-131/04 z dne 21. 4. 2005, Uradni list RS, št. 50/05 in OdlUS XIV, 24).

7. Navedeno je še posebej pomembno pri kazenskopravnih posegih države v pravice posameznika. Že sama uvedba kazenskega postopka za obdolženca ne pomeni le neprijetnosti, temveč tudi omejitev njegovih posameznih pravic. Domneva nedolžnosti (27. člen Ustave) namreč ne preprečuje uvedbe kazenskega postopka in tako tudi ne določenih posegov, s katerimi se omejujejo pravice obdolženca še pred pravnomočnim zaključkom kazenskega postopka. Omejitve pravic obdolženca med kazenskim postopkom so različne. Nekatere, hujše, posegajo v človekove pravice in temeljne svoboščine, določene z Ustavo (na primer odreditev pripora pod pogoji iz 20. člena Ustave), druge, milejše, sicer omejujejo nekatere pravice obdolženca, vendar ne posegajo v njegove človekove pravice in temeljne svoboščine. Ne glede na to pa morajo biti za odreditev enih in drugih izpolnjeni ustrezni pogoji, določeni z zakonom. Pri omejitvah, ki ne posegajo v človekove pravice in svoboščine, so ti lahko blažji, vendar morajo biti pogoji za njihovo odreditev tudi v tem primeru jasno določeni. Zahteva po jasnosti in določnosti predpisa pa ne pomeni, da morajo biti predpisi taki, da jih ne bi bilo treba razlagati. Z vidika pravne varnosti, ki je eno od načel pravne države, postane predpis sporen takrat, kadar s pomočjo pravil o razlagi pravnih norm ne moremo priti do jasne vsebine predpisa (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-32/00 z dne 10. 7. 2003, Uradni list RS, št. 73/03 in OdlUS XII, 71).

8. Po stališču kazenskopravne teorije je začasni odvzem vozniškega dovoljenja, ki je urejen v 137. členu ZKP, omejevalni ukrep. Teorija uvršča ta ukrep med osebne (prizadevajo neposredno osebnost obdolženca) in med prepovedne omejevalne ukrepe.¹ Izpodbijana določba ZKP je razvrščena v XIV. poglavje prvega dela (splošne določbe) ZKP, poimenovano "Pomen izrazov v zakonu in druge določbe". Zgolj iz razvrstitve izpodbijane določbe v zakonu tako ni razvidno, kakšen pomen pripisuje zakonodajalec temu omejevalnemu ukrepu. Čeprav zakonodajalec navedenega ukrepa ni uvrstil v XVII. poglavje ZKP med ukrepe za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti, za odpravo ponovitvene nevarnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka, je namen izpodbijane norme jasen. In sicer je cilj, ki ga ukrep zasleduje, ta, da se še pred pravnomočno sodbo prepreči udeležba v prometu osebam, ki so izkazale, da niso vredne zaupanja (oziroma, da so nevarne), in se s tem zaščitijo pravne dobrine tretjih (v konkretnem primeru življenje, zdravje in lastnina tretjih).² Po stališču kazenskopravne teorije je začasen odvzem vozniškega dovoljenja ukrep za preprečitev ponovitvene nevarnosti.³ Iz izpodbijane določbe je mogoče že s pomočjo jezikovne in logične razlage norme ugotoviti, da ukrep lahko odredi sodišče med kazenskim postopkom, to pa pomeni, da je jasen tudi dokazni standard, ki se zahteva

za njegovo odreditev.⁴ Jasno je razvidna tudi omejitev na kazenske postopke zaradi kaznivih dejanj zoper varnost javnega prometa.

9. Nadaljnji pogoj, ki mora biti podan za odreditev ukrepa, je mogoče ugotoviti s pomočjo razlage, in sicer z uporabo analogije, ki je na področju kazenskega procesnega prava dopustna, vendar mora biti razlaga restriktivna, če gre za normo, ki obdolžencu omejuje posamezne pravice.⁵ Četrty odstavek 137. člena ZKP nalaga sodišču, da čas, za katerega je bilo začasno vzeto vozniško dovoljenje, obdolžencu, ki je na prostosti, všteje v izrečeno kazen prepovedi vožnje motornega vozila oziroma izrečeni varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja. Ta stranska kazen in varnostni ukrep se lahko izrečeta po določbah 39. člena Kazenskega zakonika⁶ (stranska kazen prepovedi vožnje motornega vozila)⁷ in 68. člena KZ (varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja)⁸, kot sankciji po končanem kazenskem postopku. Navedena kazen in varnostni ukrep pa se kot sankciji med seboj bistveno razlikujeta. Kazni se namreč izrekajo za že storjena kazniva dejanja (retributivno sankcioniranje), z varnostnimi ukrepi pa se preprečujejo morebitna bodoča kazniva dejanja (preventivno sankcioniranje). Temelj kazni je storilčeva krivda, temelj varnostnega ukrepa pa storilčeva nevarnost.⁹ Namen in narava omejevalnega ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja sta enaka kot pri varnostnem ukrepu odvzema vozniškega dovoljenja. Zato je treba glede pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za odreditev ukrepa, analogno uporabiti določbe 68. člena KZ. Sodišče mora tudi pri odreditvi ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja presoditi subjektivne vsebinske pogoje, ki jih KZ predvideva za izrek varnostnega ukrepa odvzema vozniškega dovoljenja. Ob upoštevanju Ustave, zlasti ob upoštevanju načela sorazmernosti mora pri odločanju o ukrepu začasnega odvzema vozniškega dovoljenja opraviti presojo, ali bi obdolženčeva nadaljnja udeležba v javnem prometu pomenila nevarnost za javni promet zaradi njegove nesposobnosti za varno upravljanje z motornimi vozili. Kazenskopravna teorija opozarja, da je treba pri odločanju o morebitni odreditvi ukrepa presoditi, ali se ob upoštevanju obdolženčeve osebnosti, njegovega prejšnjega življenja in načina storitve kaznivega dejanja predvideva, da bo še naprej ogrožal javni promet in da mu bo v kazenskem postopku, če bo spoznan za krivega, izrečena stranska kazen prepovedi vožnje motornega vozila ali varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja.¹⁰ Takšna razlaga izpodbijane ureditve je sprejeta tudi v sodni praksi.

10. Ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja je t. i. trajajoč omejevalni ukrep. Zato mora zakon v skladu z načelom določnosti poleg vsebinskih pogojev določno urejati tudi čas trajanja ukrepa. Izpodbijana določba ZKP časa trajanja sodno odrejenega ukrepa ne omejuje.¹¹ Vendar je največji možni čas trajanja ukrepa kljub temu določen. Prvi odstavek 68. člena KZ določa, da sodišče ob odvzemu vozniškega dovoljenja določi tudi, da se obdolženemu ne sme izdati novega dovoljenja za čas od enega do petih let. Ob upoštevanju navedene določbe KZ je treba ugotoviti, da tudi omejevalni ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja lahko traja najdlje le pet let. Drugi odstavek 137. člena ZKP določa, da sme sodišče obdolžencu odvzeto vozniško dovoljenje vrniti, če se da upravičeno sklepati, da ni več razlogov za odvzem. Navedeno določbo je mogoče razlagati samo tako, da sodišče mora vrniti začasno odvzeto vozniško dovoljenje, če ugotovi, da ni več pogojev za odreditev ukrepa.¹² Zato lahko ukrep traja tudi krajši čas od enega leta.

11. Iz navedenega izhaja, da s pomočjo pravil o razlagi pravnih norm lahko pridemo do jasne vsebine izpodbijane norme tako glede vsebinskih pogojev za odreditev ukrepa kot glede časa njegovega trajanja. Zato izpodbijana določba ni v neskladju z 2. členom Ustave.

B. – II.

Presoja postopka odreditve ukrepa

12. Kot je bilo že navedeno, mora zakon poleg vsebinskih pogojev jasno določiti tudi postopek odreditve omejevalnih ukrepov. Izpodbijani člen, ki ureja omejevalni ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, ne omogoča (tega pa ne omogočajo niti druge določbe ZKP), da bi se v postopku odrejanja ukrepa obdolženec izjavil, in ne predvideva, da bi ukrep moral predlagati upravičeni tožilec, oziroma dopušča, da sodišče ta ukrep odredi tudi po uradni dolžnosti.

13. Iz 27. člena Ustave, ki uveljavlja domnevo nedolžnosti, med drugim izhaja tudi zahteva, da trditveno in dokazno breme nosi upravičeni tožilec. To ne velja le za odločanje o krivdi, temveč tudi za odločanje o tako imenovanih omejevalnih ukrepih.¹³ Ureditev v prvem stavku prvega odstavka 137. člena ZKP, iz katere izhaja, da lahko sodišče omejevalni ukrep odredi, ne da bi imelo predlog upravičenega tožilca, je zato poseg v navedeno človekovo pravico. Takšen poseg je lahko dopusten samo, če temelji na ustavno dopustnem cilju (tretji odstavek 15. člena Ustave) in če so izpolnjeni pogoji, ki jih vsebuje t. i. strogi test sorazmernosti (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003, Uradni list RS, št. 108/03 in OdlUS XII, 86, točka 25 obrazložitve). Ker za poseg v pravico iz 27. člena Ustave, kot izhaja iz izpodbijane ureditve, ni videti ustavno dopustnega cilja, je takšna ureditev že zato v neskladju s 27. členom Ustave.

14. Bistvena vsebina pravice iz 22. člena Ustave, ki je v razmerju do drugega odstavka 14. člena Ustave specialna določba, je tudi v tem, da ima posameznik možnost, da se udeležuje postopka, v katerem nepristransko sodišče (prvi odstavek 23. člena Ustave) odloča o njegovi pravici, in možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločitev o njegovi pravici, torej o vseh dejanskih in pravnih vidikih zadeve (odločba Ustavnega sodišča št. Up-206/04 z dne 23. 11. 2006, Uradni list RS, št. 127/06 in OdlUS XV, 105). To pravico obdolžencu v kazenskem postopku še posebej zagotavlja 29. člen Ustave, ki mu omogoča, da oporeka odreditvi ukrepa in izpodbija dokaze, ki naj bi utemeljevali obstoj vsebinskih pogojev za njegovo odreditev, ter predlaga dokaze v svojo korist. Ureditev, ki teh pravic ne spoštuje, posega v pravna jamstva iz 29. člena Ustave. Zato je moralo Ustavno sodišče oceniti ustavnost izpodbijane ureditve na podlagi kriterijev, navedenih v prejšnji točki.

15. Cilj, ki se želi doseči z začasnim odvzemom vozniškega dovoljenja, je čimprejšnja izločitev nevarnega voznika iz javnega prometa, da bi se preprečilo nadaljnje ogrožanje življenj in zdravja drugih udeležencev v javnem prometu in s tem tudi ponavljanje istovrstnih kaznivih dejanj. To je ustavno dopusten cilj, zaradi katerega lahko zakonodajalec v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Ustave omeji pravico iz 29. člena Ustave. Vendar omejitev te pravice za dosego navedenega cilja ni nujna. Zakonodajalec bi namreč lahko kontradiktornost in s tem enakopravno sodelovanje v postopku zagotovil brez posega na način, ki ne bi zmanjševal učinkovitosti ukrepa.¹⁴ Tako bi osebi, zoper katero bi bil ukrep odrejen, lahko omogočil, da bi zahtevala naknadno kontradiktorno obravnavo z vložitvijo ugovora, o katerem bi odločilo sodišče, ki je odredilo ukrep. Da bi se zagotovila učinkovitost ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, bi zakonodajalec lahko določil, da ugovor ne zadrži izvrševanja ukrepa (nesuspenzivnost). Zakonodajalec je torej imel možnost urediti odrejanje ukrepa tako, da bi se obdolženec lahko izjavil o odrejenem ukrepu, mu nasprotoval, se izjavil o navedbah iz predloga tožilca, predložil morebitne dokaze, ki izpodbijajo ugotovitev o obstoju vsebinskih pogojev za odreditev ukrepa oziroma ukrenil v svojo korist vse, kar bi se mu zdelo primerno, ne da bi zato posegel v pravna jamstva iz 29. člena Ustave. Zato je izpodbijana ureditev v neskladju tudi z 29. členom Ustave.

16. Ker gre za to, da Zakon tistega, kar bi moral urejati, ne ureja, Ustavno sodišče zaradi ugotovljene neustavnosti 137. člena ZKP ali njegovih posameznih določb ni moglo razveljaviti. Zato je v skladu s prvim odstavkom 48. člena ZUstS ugotovilo neustavnost (1. točka izreka) in zakonodajalcu v skladu z drugim odstavkom 48. člena ZUstS naložilo, naj ugotovljeno neskladje odpravi v roku enega leta od objave odločbe v Uradnem listu

Republike Slovenije (2. točka izreka). Zakonodajalec bo moral ugotovljeno neskladje odpraviti tako, da bo upošteval razloge, ki so navedeni v obrazložitvi te odločbe.

B. – III.

17. Da bi bilo v času do odprave ugotovljene neustavnosti zagotovljeno varstvo človekovih pravic pri odrejanju ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja med kazenskim postopkom, je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS določilo način izvršitve te odločbe. Ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja med kazenskim postopkom, ki teče zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa, se lahko odredi samo na predlog upravičenega tožilca. Zoper odreditev ukrepa lahko obdolženec v roku treh dni od prejema sklepa vloži ugovor, o katerem odloči sodišče, ki je odredilo ukrep. Ugovor ne zadrži izvršitve sklepa. Zoper odločitev sodišča o ugovoru imata obdolženi in upravičeni tožilec pravico do pritožbe po tretjem odstavku 137. člena ZKP.

C.

18. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena in drugega odstavka 40. člena ZUstS v sestavi: predsednik Jože Tratnik ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, mag. Marija Krisper Kramberger, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, dr. Ciril Ribičič in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

Jože Tratnik l.r.
Predsednik

¹ Tako Fišer, Z., Zakon o kazenskem postopku z uvodnim komentarjem, Uradni list RS, Ljubljana, 2002, str. 90.

² Podoben ukrep pozna tudi nemško pravo (111.a člen nemškega Zakona o kazenskem postopku – Strafprozessordnung). Namen takega ukrepa je tudi v nemškem pravu izločitev neprimernih voznikov iz prometa za čas njihove neprimernosti ("Vorläufige Entziehung der Fahrerlaubnis"). Glej Nack, A.: Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung, Beck, München, 1999, str. 518–525.

³ Tako Dežman, Z., in Erbežnik, A., Kazensko procesno pravo v RS, GV Založba, Ljubljana, 2003, str. 634.

⁴ Praviloma se kazenski postopek začne z uvedbo preiskave, kar je mogoče v primeru, ko obstaja utemeljen sum, da je oseba, zoper katero je preiskava uvedena, storila kaznivo dejanje.

⁵ Tako Dežman, Z., citirano delo, str. 212.

⁶ Uradni list RS, št. 63/94 in nasl. – v nadaljevanju KZ.

⁷ Člen 39. veljavnega KZ se glasi:

"(1) Storitcu kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme sodišče izreči prepoved vožnje motornega vozila določene vrste ali kategorije.

(2) Sodišče določi čas trajanja kazni iz prejšnjega odstavka; ta ne sme biti krajši od treh mesecev in ne daljši od enega leta, računajoč od dneva pravnomočnosti sodbe. Čas, prebit v zaporu oziroma v zdravstvenem zavodu za zdravljenje in varstvo, se ne všteva v čas trajanja te kazni.

(3) Če je kazen iz prvega odstavka tega člena izrečena osebi, ki ima tuje dovoljenje za vožnjo motornega vozila, obsega ta kazen prepoved uporabe tega dovoljenja na ozemlju Republike Slovenije."

⁸ Člen 68. veljavnega KZ se glasi:

"(1) Storitcu kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme sodišče odvzeti vozniško dovoljenje za določene vrste motornih vozil in pri tem določiti, da se mu ne sme izdati novo dovoljenje za čas od enega do petih let. Če storilec vozniškega dovoljenja nima, sodišče izreče, da se mu dovoljenje ne sme izdati.

(2) Sodišče sme izreči ta ukrep, če spozna, da bi storilecova nadaljnja udeležba v javnem prometu pomenila nevarnost za javni promet zaradi njegove nesposobnosti za varno upravljanje z motornimi vozili.

(3) Vozniško dovoljenje preneha veljati s pravnomočnostjo sodne odločbe. Čas, prestan v zaporu ali v zdravstvenem zavodu za zdravljenje in varstvo, se ne všteva v čas trajanja tega ukrepa.

(4) Po preteku časa, ki ga je določilo sodišče v okviru najmanjše in najvišje mere tega ukrepa, sme storilec na novo pridobiti vozniško dovoljenje ob splošnih pogojih, ki so predpisani za pridobitev posameznih vrst vozniških dovoljenj.

(5) Sodišče sme odločiti, da ta varnostni ukrep preneha in da sme storilec na novo pridobiti vozniško dovoljenje, če sta pretekli dve leti od začetka njegovega izvrševanja. O tem odloči sodišče na prošnjo obsojenca, če ugotovi, da so prenehali razlogi za izrek tega ukrepa."

⁹ Bele, I., Kazenski zakonik s komentarjem, Splošni del, GV Založba, Ljubljana, 2001, str. 369.

¹⁰ Horvat, Š., Zakon o kazenskem postopku s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, 2004 str. 290.

¹¹ Ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja je omejen na tri dni le pred uvedbo kazenskega postopka.

¹² Tudi po nemškem pravu morata tako sodišče kot državni tožilec ves čas postopka spremljati, ali še obstajajo razlogi za odredbo ukrepa; če razlogi ne obstajajo več, se ukrep odpravi.

¹³ Primerjaj tudi odločbo št. U-I-18/93 z dne 11. 4. 1996 (Uradni list RS, št. 25/96 in OdlUS V, 40, točka 72 obrazložitve) in odločbo št. U-I-296/02 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 68/04 in OdlUS XIII, 41, točki 13 in 40 obrazložitve).

¹⁴ Primerjaj tudi odločbo Ustavnega sodišča št. Up-232/99 z dne 17. 2. 2000 (Uradni list RS, št. 24/2000 in OdlUS IX, 131).